

Estd : 1962

NAAC 'A' Grade

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR - 416 004

Phone : EPABX -2609000 Special Cell -260 9148.

Website : www.unishivaji.ac.in

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर ४१६ ००४

फोन इपीबीएक्स. २६०९००० विशेष कक्ष २६०९१४८

जा.क्र.विशेष कक्ष/325

दिनांक : 13 JUN 2019

प्रति,

१. मा. प्राचार्य,
सर्व संलग्नित महाविद्यालये,
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.
२. मा. सचिव,
सर्व संलग्नित शैक्षणिक संस्था,
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.
३. मा. अधिविभागप्रमुख,
सर्व पदव्युत्तर अधिविभाग,
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

विषय : १. सन २०१९ - २०२० या शैक्षणिक वर्षामध्ये संलग्नित महाविद्यालये/शैक्षणिक संस्था तसेच विद्यापीठाच्या विविध पदव्युत्तर अधिविभागातील विद्यार्थी प्रवेशामधील आरक्षण

२. सन २०१९ - २०२० या शैक्षणिक वर्षातील विद्यार्थी वसतिगृह (हॉस्टेल) प्रवेशाबाबत..

महोदय/महोदया,

उपरोक्त विषयासंदर्भात राज्य शासनाने अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालये/संस्था यांच्यामधील विद्यार्थी प्रवेशासाठी विहित केलेल्या सामाजिक आरक्षणाची टक्केवारी खालीलप्रमाणे आपणास योग्य त्या कार्यवाहीसाठी कळविण्यात येत आहे :

अ. क्र.	मागास प्रवर्ग		आरक्षणाची विहित टक्केवारी
१.	अनुसूचित जाती	SC	१३ %
२.	अनुसूचित जमाती	ST	७ %
३.	विमुक्त जाती (अ)	VJA	३ %
४.	भटक्या जमाती (ब)	NTB	२.५ %
५.	भटक्या जमाती (क)	NTC	३.५ %
६.	भटक्या जमाती (ड)	NTD	२ %
७.	इतर मागासवर्ग	OBC	१९ %
८.	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास प्रवर्ग	SEBC	१६ %
९.	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	EWS	१० %
१०.	खुला	Open	२४ %
		एकूण	१०० %

(टीप : संस्था/महाविद्यालयातील प्रवेशासाठीच्या जबाबदार अधिकाऱ्यांनी शासनाच्या विहित आरक्षण धोरणानुसार मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना प्रवेशामध्ये आरक्षण देण्याची कार्यवाही शेवटच्या प्रवेश दिनांकापर्यंत करावयाची आहे.)

विद्यार्थी प्रवेशातील समांतर आरक्षणाबाबत :

सामाजिक आरक्षणाबरोबरच खालीलप्रमाणे समांतर आरक्षण विद्यार्थी प्रवेशासाठी शासनाने निर्धारित केले आहे —

१. विद्यार्थी प्रवेश प्रक्रियेमध्ये महिलांसाठी पदवी स्तरावर शासन निर्णय क्र. जीईसी — २००० (१२३/२००७)/टी.ई.१ दि. १७.०४.२००० नुसार ३० टक्के आरक्षण देय आहे.
(सोबत पृष्ठ क्र. ६ ते ७)
२. शासन निर्णय क्र. संकीर्ण—२०१८/प्र.क्र.२३१/तांशि—४ दि.२५.६.२०१८ नुसार अकृषी विद्यापीठे संलग्नित महाविद्यालयातील सर्व स्तरीय प्रवेशामध्ये दिव्यांग (अपंग) विद्यार्थ्यांसाठी साठी ५ टक्के आरक्षण देय आहे.
(सोबत पृष्ठ क्र. ८ ते ९)
३. शासन निर्णय क्र. २०११/प्र. क्र. २०१२/क्र. ३ दि. ०२.०४.२०१८ नुसार अनाथ विद्यार्थ्यांना विद्यार्थी प्रवेशामध्ये १ टक्का आरक्षण देय आहे.
(सोबत पृष्ठ क्र. १० ते १२)
४. माजी सैनिक व त्यांच्या पाल्यांना विद्यार्थी प्रवेशामध्ये १० टक्के आरक्षण देय आहे. यासंदर्भातील कार्यवाहीसाठी कृपया खालील शासन पत्रे, परिपत्रके, शासन निर्णय, अवलोकनी घेण्यात यावीत :
(सोबत पृष्ठ क्र. १३ ते १८)

अ) महाराष्ट्र शासनाचे क्र. औचिमु २०१२/प्र. क्र. १८७/विशि— ३ उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचे दि. १६.०८.२०१२ रोजीचे शासन पत्र.

ब) महाराष्ट्र शासन, मा. शिक्षण संचालक, (उच्च शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य यांचे क्र. युएनआय/२०१२/मा. सैनिक/अवि/विशि — ८ १८७११ दि. ०६.१२.२०१२ रोजीचे शासनपत्र.

क) महाराष्ट्र राज्य उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचे क्र. माजीसै—२००६/(२४१/०६)/मशि—६ दि. १०.०९.२००७ रोजीचे शासन पत्र.

ड) महाराष्ट्र राज्य, शिक्षण व सेवा योजन विभागाचे क्र. टी.सी.एम.१२०४/१६७/८५/मा.शि. दि. १३.०६.१९८५ रोजीचे शासनपत्र.

इ) महाराष्ट्र राज्य, शिक्षण व सेवा योजन विभागाचे क्र. टी.सी.एम. १९८४/१८५/८४३/ मा. शि—४ दि. २८.०६.१९८४ रोजीचे पत्र.

फ) महाराष्ट्र राज्य, सैनिक कल्याण विभागाचे क्र. १८१६४/शै.स/सैकवि—१७ दि. २८.०२.२०१७ रोजीचे पत्र.

वरील सर्व शासन पत्रे, परिपत्रके, शासन निर्णय, इत्यादी विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर (www.unishivaji.ac.in) उपलब्ध आहेत.

प्रवेश प्रक्रियेसंदर्भातील इतर सर्वसाधारण सूचना :

- १ संलग्नित महाविद्यालये/संस्था तसेच विद्यापीठातील विविध अधिविभागांनी गुणवत्ता यादी (Merit list) तयार करून खुल्या किंवा अराखीव संवर्गातील पर्याप्त जागांवर प्रथमतः विद्यार्थी/विद्यार्थिनींना त्यांच्या मागास प्रवर्गाचा विचार न करता गुणानुक्रमे खुल्या प्रवर्गातून प्रवेश द्यावा. (सोबत पृष्ठ क्र. १९)
- २ वरीलबाबत मागासवर्गीय विद्यार्थी/विद्यार्थिनींना खुल्या प्रवर्गातील जागांवर त्यांच्या गुणानुक्रमे प्रवेश दिला जात असल्याने आरक्षणाची विहित मर्यादा अथवा टक्केवारी त्यामुळे ओलांडली असे होणार नाही, याबाबत योग्य ती दक्षता घ्यावी.
- ३ सामाजिक आरक्षणाचा लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या मागासवर्गीय विद्यार्थी/विद्यार्थिनी यांनी (अनु. जाती/अनु.जमाती व्यतिरिक्त) विहित मुदतीतील शासनाच्या सक्षम प्राधिकाऱ्याचे नॉन-क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र प्रवेशासाठी सादर करणे आवश्यक आहे. तसेच आर्थिक दुर्बल घटकांसाठीच्या १० टक्के आरक्षणांतर्गत प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थी/विद्यार्थिनीं यांनीही त्याबाबतचे शासनाच्या सक्षम प्राधिकाऱ्याचे प्रमाणपत्र प्रवेशासाठी सादर करणे आवश्यक आहे. (सोबत पृष्ठ क्र.२० ते २२)
- ४ विद्यार्थी प्रवेशातील आरक्षणाची पदे ज्या मागास प्रवर्गासाठी राखीव आहेत त्याच मागास प्रवर्गातून सर्व नियमांचे काटेकोर पालन करून भरणे आवश्यक आहे. संबंधित मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या उपलब्धते अभावी प्रवेश रिक्त रहात असतील तर अन्य मागास प्रवर्गातून रिक्त प्रवेश पूर्ण करण्याबाबत महाराष्ट्र शासनाच्या दि. ११.७.१९९७ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार कार्यवाही करावी. (सोबत पृष्ठ क्र.२३ ते २४)
- ५ उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या दि.११.७.१९९७ रोजीच्या शासन निर्णयात विद्यार्थी प्रवेशातील आरक्षणाच्या जागा रिक्त राहिल्या तर त्याबाबत करावयाची कार्यवाही, शासन निर्णयातील मुद्दा क्र. ३ व क्र. ४ येथे नमूद केली आहे. ती खालीलप्रमाणे :

मुद्दा क्र. (३). : गुणवत्ता यादीनुसार प्रवेश प्रक्रिया केल्यानंतर जर कोणत्याही मागासवर्गीय प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेल्या जागापैकी काही जागा रिक्त राहिल्या तर त्या जागेवर एकूण प्रवेश क्षमतेच्या जास्तीत जास्त २ टक्के पर्यंत प्रवेशासाठी विशेष मागास प्रवर्गीय उमेदवारांना प्रवेशासाठी प्राधान्य देण्यात यावे.

मुद्दा क्र. (४). : रिक्त जागांवर विशेष मागास प्रवर्गातील उमेदवारांना कमाल २ टक्के जागांवर प्रवेश दिल्यानंतर जर जागा रिक्त राहिल्या तर त्या जागा इतर सर्व मागासवर्गीय प्रवर्गातील उमेदवारांची गुणवत्तेनुसार सरमिसळ करून भरण्यात याव्यात.

वरीलप्रमाणे कार्यवाहीसाठी संबंधितांनी दि.११.७.१९९७ रोजीचा मूळ शासन निर्णयही कृपया सविस्तर अवलोकनी घ्यावा. आणखी असे की, सदर शासन निर्णयातील तरतूदींच्या अनुषंगाने विद्यापीठाने राज्य शासनाकडून मार्गदर्शन मागविले आहे. ते प्राप्त होताच वा अन्य मार्गाने शासनाने वरील तरतूदींसंदर्भात काही अद्ययावत आदेश निर्गमित केल्यास त्यानुसार कार्यवाही करणे आवश्यक आहे.

६ विद्यापीठातील पीजीबीयुटीआर विभागाद्वारे नियंत्रित होणाऱ्या एम.फिल/पी.एचडी प्रवेशासंदर्भात युजीसी वा अन्य शिखर संस्थानी विद्यार्थी प्रवेशाबाबत सूचना जारी केल्या असतील तर सदर प्रवेशासाठी त्या विचारात घेणे याव्यात. संबंधितांनी यासंदर्भात पीजीबीयुटीआर विभागाच्या प्रवेश माहितीपुस्तिकेचे (Prospects) सुक्ष्म अवलोकन करावे. सदर एम.फिल/पी.एचडी अभ्यासक्रमांसाठीच्या प्रवेशातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी राखीव असलेल्या जागा विद्यार्थ्यांच्या उपलब्धतेऐवजी रिक्त राहिल्या तर त्या त्याच मागास प्रवर्गातर्गत भरण्यासाठी पुनःच विशेष प्रवेश मोहिमेचे (Special drive) आयोजन संबंधित विभागाद्वारे करण्यात येईल. तसेच विशेष मोहिमेचे आयोजन करूनही मागास प्रवर्गातील प्रवेशाच्या जागा रिक्त राहिल्या तर त्या वर क्र. ५ येथे नमूद केलेल्या दि. ११.७.१९९७ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार भरण्यात याव्यात.

एम.फिल/पी.एचडी विद्यार्थी प्रवेशातील रिक्त राहिलेल्या मागासवर्गीय जागांबाबत विशेष कक्ष (विद्यापीठ प्रशासन व पदव्युत्तर अधिविभाग) स्थायी समितीच्या उपसमितीने केलेल्या शिफारसी, त्यांस मा. कुलगुरु व स्थायी समितीने दिलेली मान्यता यांच्या अनुषंगाने वरीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

आणखी असे की, सदर शासन निर्णयातील तरतूदींच्या अनुषंगाने विद्यापीठाने राज्य शासनाकडून मार्गदर्शन मागविले आहे. ते प्राप्त होताच वा अन्य मार्गाने शासनाने वरील तरतूदींसंदर्भात काही अद्ययावत आदेश निर्गमित केल्यास त्यानुसार कार्यवाही करणे आवश्यक राहिल.

७ दिव्यांग (अपंग), अनाथ, माजी सैनिक इ. समांतर आरक्षणांतर्गत प्रवेशासाठी अर्ज करणाऱ्या विद्यार्थी/विद्यार्थिनी यांनी सदर आरक्षणाबाबत शासनाच्या संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्याचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.

८ विद्यापीठातील विविध अधिविभागांनी विद्यार्थी प्रवेशातील दिव्यांग (अपंग), अनाथ, माजी सैनिक इ. समांतर आरक्षणांतर्गत प्रवेश देत असताना, विशेष कक्ष (विद्यापीठ प्रशासन व पदव्युत्तर अधिविभाग) स्थायी समितीच्या उपसमितीने दि. २९.६.२०१८ रोजीच्या बैठकीतील मुद्दा क्र.२ बाबत नमूद केलेल्या अ,ब आणि क या टप्प्यानुसार कार्यवाही करावी. दि. २९.६.२०१८ रोजीच्या बैठकीचा कार्यवृत्तांत सोबत देण्यात येत आहे. (सोबत पृष्ठ क्र.२५ ते २६)

९ शासनाने विद्यार्थी प्रवेशासाठी लागू केलेल्या एसईबीसी (मराठा) आरक्षण आणि अर्थिक दुर्बल घटकांसाठीच्या आरक्षणाची कार्यवाही, यासंदर्भातील शासनाचे अधिनियम, अधिसूचना, शासन आदेश, परिपत्रके, शुध्दीपत्रके इ. द्वारे शासनाने निर्गमित केलेल्या सूचनांच्या काटेकोर अंमलबजावणीद्वारे करावी. (सोबत पृष्ठ क्र.२७ ते २९)

१० महाविद्यालय/संस्था यांच्या स्तरावर विद्यार्थी प्रवेशातील आरक्षणाच्या संबंधाने काही विशेष बाब निर्माण झाल्यास अथवा तक्रारी प्राप्त झाल्यास त्यांचे निराकरण संबंधित महाविद्यालयातील/संस्थेतील प्रवेश समितीने, दंडक १५८ नुसार संबंधित महाविद्यालयात/संस्थेत गठित केलेल्या स्थायी समितीच्या माध्यमातून करावयाचे आहे. विद्यापीठ स्तरावरील यासंदर्भातील कार्यवाही संबंधित अधिविभागातील प्रवेश समिती आणि विशेष कक्ष स्थायी समिती (विद्यापीठ प्रशासन व पदव्युत्तर अधिविभाग) अथवा स्थायी समिती गठित उपसमिती यांचेद्वारे करण्यात येईल.

- ११ स्कॉलरशीप अथवा फ्रिशीपसाठी अर्ज करणाऱ्या पात्र मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांकडून, शासनाच्या सामाजिक न्याय व सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय विभागाच्या क्र. इबीसी. २००३/प्र.क्र./३०१/मावक-२ दि. १.११.२००३ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार कोणतेही शैक्षणिक शुल्क घेता येणार नाही.
- १२ शासनाने विद्यार्थी प्रवेशासाठी लागू केलेल्या सामाजिक आरक्षणापैकी ज्या मागास प्रवर्गाच्या आरक्षणासंदर्भातील बाबी न्यायप्रविष्ट आहेत त्यासंदर्भातील पुढील कार्यवाही मा. न्यायालयाचे न्यायनिर्णय, व सदरबाबत शासनाकडून ज्या त्या वेळी प्राप्त होणारे शासन निर्णय/परिपत्रके इ. नुसार करणे बंधनकारक आहे.
- १३ विद्यार्थी प्रवेशामध्ये सामाजिक अथवा समांतर आरक्षण लागू करण्यासंदर्भात शासनाने शासन निर्णय/परिपत्रके/शासन पत्रे इ. द्वारे विहित केलेल्या सर्व शर्ती आणि अटी या आरक्षणांतर्गत प्रवेश घेण्यासाठी लागू आहेत.
- १४ महाविद्यालय/शैक्षणिक संस्था तसेच विद्यापीठातील विविध अधिविभागातील विद्यार्थी प्रवेशातील आरक्षणाबाबत उपरोक्त प्रमाणे सर्वसाधारण सूचना करण्यात येत आहेत. तथापि, त्यामध्ये मा. न्यायालयाचे न्यायनिर्णय, शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणारे नियम, अधिनियम, अधिसूचना, शासन आदेश, परिपत्रके, शुध्दीपत्रके, विद्यापीठ नियम इ. द्वारे बदल करण्यात आल्यास त्या अनुषंगाने योग्य ती पुढील कार्यवाही करून सन २०१९-२० मधील विद्यार्थी प्रवेश प्रक्रिया विहित पध्दतीचा अवलंब करून नियमानुसार करण्यात यावी.

महाविद्यालय/शैक्षणिक संस्था तसेच विद्यापीठातील विविध अधिविभागांमध्ये सन २०१९-२० करिता देण्यात येणाऱ्या विद्यार्थी प्रवेशातील आरक्षणाची माहिती विद्यापीठाच्या सांख्यिकी विभागाद्वारे स्वतंत्र परिपत्रकान्वये मागविण्यात येईल. त्यानुसार संबंधित विभागाकडे विहित प्रपत्रातील माहिती महाविद्यालये/शैक्षणिक संस्था तसेच विद्यापीठातील विविध अधिविभागानी तात्काळ देणे अत्यावश्यक आहे याची नोंद घेण्यात यावी.

कळावे.

आपला विश्वासू, ^
कुलसचिव

सोबत : वरीलप्रमाणे

प्रत : माहितीसाठी व आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी १. पदव्युत्तर प्रवेश विभाग
२. पीजी बीयुटीआर विभाग
३. सांख्यिकी विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० करिता विद्यार्थी प्रवेशातील आरक्षण निश्चित करण्यासाठीची नियमावली :

अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयांतील विद्यार्थी प्रवेशासाठी राज्य शासनाने एसईबीसी (मराठा) आरक्षण १६ टक्के, अर्थिक दुर्बल घटकांसाठीचे आरक्षण १० टक्के लागू केले आहे. सदरचे आरक्षण व तत्पूर्वीचे ५० टक्के आरक्षण यामुळे विद्यार्थी प्रवेशातील एकूण आरक्षण ७६ टक्के झाले आहे. त्यानुसार विद्यार्थी प्रवेशातील आरक्षणाची काटेकोर अंमलबजावणी होणे आवश्यक आहे. ज्या ठिकाणी सर्व मागास प्रवर्गांना आरक्षण मिळू शकेल इतकी विद्यार्थी प्रवेश संख्या उपलब्ध आहे, त्या ठिकाणी आरक्षणाची अंमलबजावणी करता येते. तथापि, ज्या ठिकाणी प्रवेश क्षमता कमी आहे व सर्व मागास प्रवर्गांना टक्केवारीनुसार आरक्षण प्रदान करता येणार नाही त्या ठिकाणी आरक्षणाचा प्राधान्यक्रम निर्धारित करणे आवश्यक आहे. तसेच विहित आरक्षण निर्धारणासाठी आवश्यक ते गणन करण्याच्या दृष्टीने धोरणात्मक निर्णय घेणे आवश्यक आहे. यासंदर्भात शासनाकडेही मार्गदर्शन मागविले आहे, परंतु विद्यापीठातील व महाविद्यालयातील विद्यार्थी प्रवेश प्रक्रिया तात्काळ आरंभ होत असल्याने शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० करिता विद्यार्थी प्रवेशातील आरक्षण निश्चित करण्यासाठीची नियमावली बनविण्याची बाब विशेष कक्ष (विद्यापीठ प्रशासन व पदव्युत्तर अधिविभाग) स्थायी समितीची उपसमिती व महाविद्यालयांच्यासाठीच्या विशेष कक्ष (विद्यापीठ स्तर) स्थायी समितीच्या उपसमिती यांच्या संयुक्त बैठकीत विचारार्थ सादर.

१. विद्यार्थी प्रवेशातील एसईबीसी (मराठा) आरक्षण, अर्थिक दुर्बल घटकांसाठीचे आरक्षण निर्धारित करण्यासाठी, या आरक्षणांच्या सरळसेवा भरतीसाठी राज्य शासनाने निर्गमित केलेले शासन आदेश, शासन परिपत्रके इ. मधील तरतूदी विचारात घेणे याव्यात.
२. ज्या विषयांसाठी/अभ्यासक्रमांसाठी उपलब्ध प्रवेश क्षमता अल्प आहे (उदा.२, ३, ४, ६ इत्यादि) त्यामधील आरक्षणाचा प्राधान्यक्रम ठरविण्यासाठी दि. ७.१.२०१९, दि. २९.५.२०१७ रोजीच्या सामान्य प्रशासन विभागाच्या शासन परिपत्रकातील सरळसेवा भरतीसंदर्भातील तरतूदीनुसार कार्यवाही करावी.
३. विजाभज (VJNT) प्रवर्गासाठीच्या एकत्रित ११ टक्के आरक्षणानुसार ज्या ठिकाणी १ पद उपलब्ध होते, त्या ठिकाणी उपरोल्लिखित दि. ७.१.२०१९ रोजीच्या शासन परिपत्रकातील तरतूदीनुसार विजाअ प्रवर्गास (VJA) प्राधान्याने आरक्षण देण्यात यावे.
४. विद्यार्थी प्रवेशातील आरक्षण निश्चित करत असताना, ०.५ अथवा त्यापुढील अपूर्णाकाचे गणन '१' अशा पूर्णसंख्येत करावे. तसेच एखाद्या विषयाचे टक्केवारीनुसार आरक्षण निश्चित करताना ज्या मागास प्रवर्गासाठीचा अपूर्णाक मोठा असेल त्यास प्राधान्य देण्यात यावे. (उदा. ०.५४ आणि ०.५६ असेल तर ०.५६ ला प्राधान्य द्यावे.)
५. विद्यार्थी प्रवेशातील एसईबीसी (मराठा) आरक्षण, अर्थिक दुर्बल घटकांसाठीचे आरक्षण याबाबतची कार्यवाही संबंधित अधिविभाग आणि पदव्युत्तर प्रवेश विभाग यांचेद्वारे ज्या त्या वेळचे मा. न्यायालयाचे न्यायनिर्णय, राज्य शासनाचे आदेश इत्यादि अनुलक्षून करणे बंधनकारक आहे.